

JOHAN TAEDEMAN

DE PLAATSNAAM LIEKERT (= LIEDEKERKE)

EEN KWESTIE VAN FONOTACTISCHE STURING

Tussen Aalst en Brussel ligt het dorp Liedekerke, waarvan de naam ter plaatse volgens Blancquaert-Van Gassen (1930) als [likər̥k] uitgesproken wordt. Die herbergt twee ‘triviale’ fonologische veranderingen: *liede* (uit Germ. *hliþa* = heling) → *lie* en de verdoffing van *ë* tot *ə* in het onbeklemtoonde tweede element. Via een paar liederen van de volksmuziekgroep ‘Arjaun’ uit die streek werd ik echter met een nog authentiekere realisatie van die plaatsnaam geconfronteerd: [likər̥t] (intussen bevestigd door tal van streekbewoners, die die variant wel als ‘archaïsch’ bestempelen). De overgang *likər̥k* → *likər̥t* is natuurlijk ondenkbaar zonder het fenomeen *fossilizing*, die makkelijk optreedt in eigennamen en o.a. gepaard gaat met een vervaging van de relatie tussen betekenis en vorm. De verdofte vorm *-kər̥t* suggereert duidelijk die vervaging, maar hoe is dan de vervaging van *-k* door *-t* te verklaren? Volksetymologie kan hier niet ingeroepen worden want die resulteert in een historisch vaak ‘foutieve’ herkoppeling van klankvorm en betekenis. De verklaring ligt duidelijk in de Nederlandse fonotaxis: wanneer in een niet (meer) geleed bisyllabisch woord de tweede syllabe een sjwa bevat die nog door twee consonanten gevolgd wordt, dan zijn beide consonanten [+ coronaal]: b.v. *sedert*, *elders*, *ochtend*, *ergens*, *wereld*, *honderd*, enz. Ergo: **likər̥k* → *likər̥t* (aangezien *t* de coronale obstruent is met de grootste fonetische verwantschap met *k*). In de marge vermelden we verder nog dat ook in de post-*ə*-consonantengroep de sonoriteitshierarchie gerespecteerd wordt: C1 is een nasaal of een liquida, C2 is een obstruent.

Bibliografie

- E. BLANQUAERT – H. VANGASSEN
(1930): *Dialectatlas van Zuid-Oost-Vlaanderen*. Antwerpen, De Sikkel.